

Glasovni registri

Danijela Župančić, prof.

Još početkom 12. stoljeća znalo se za podjelu glasova. Glazbeni teoretičar tog vremena J. de Garlanda u svojem djelu *Introductio musicae* tvrdi da se ljudski glas dijeli u tri skupine: prsni glas, glas grla i glas glave. Pod terminom »glas« tada se podrazumijevao registar u današnjem smislu riječi. Do danas je to pitanje ostalo složeno i sporno jer su različiti pogledi talijanskih, njemačkih i francuskih pedagoga.

Početkom 13. stoljeća češki teoretičari razlikuju dvije vrste glasova: glas grudi (prsni) i glas glave. U 17. stoljeću G. Caccini razlikuje puni glas, prirodni glas i lažan glas, a u 18. stoljeću talijanski vokalni pedagozi tvrde da svaki glas može proizvesti dva niza tonova, koji se razlikuju po značajki zvuka (glas grudi i glas glave).

Tek početkom 19. stoljeća umjesto o podjeli glasova počelo se govoriti o podjeli na registre. Ovaj termin su talijanski pedagozi prenijeli s orgulja na pjevački instrument (kod orgulja se istim registrom podrazumijeva niz

tonova iste boje i zvuka). Isto tako i pedagog M. Garcia o registrima odgovara definicijom: Registar je niz uzastopnih tonova u obujmu ljudskog glasa, proizvedenih na isti način, u istom položaju grkljana s istom bojom tona. Odnosno, rekli bismo niz tonova koji su stvoreni istim mehanizmom treperenja glasiljki i imaju jednake zvučne osobine.

U novije vrijeme imamo još nekoliko različitih teorija o tome, posebno pronalaskom laringoskopa, čime sve to dobiva znanstveno objašnjenje.

Činjenica je da se većina ljudi prilikom pjevanja »bori« s nekim tonovima koji nejednako zazvuče u odnosu na onaj prethodni ton. Detaljnije o tome možemo reći obrađujući posebno muške i ženske glasove.

REGISTRI MUŠKOG GLASA

Suvremeni pedagozi zastupaju mišljenje da muški glas koristi prsne vibracije dok ne prijeđe u registar glave (na visokim tonovima). Prsni i srednji tonovi su prilično izjednačeni, dakle ovdje postoje samo dva registra.

Prsni registar

Ovdje glavnu ulogu ima prsna (grudna) rezonanca koja zauzima veći dio glasa. Glasiljke trepere cijelom svojom dužinom i širinom i to je tzv. debela fonacija glasiljki. Nije dobro često upotrebljavati ovakav način, jer može biti štetno za glas.

Registar glave

Ovdje je osjećaj rezonance u glavi, a tonovi se pojačavaju u nosnoj i čeonj šupljini. Kod muških glasova također postoji tzv. »miješani ton«, a to je prijelaz između oba registra. On je posrednik i ima značajke jednog i drugog registra. Visoki tonovi registra glave se mogu pjevati falsetom. Falset pripada gornjem dijelu muškog registra. Ovdje npr. tenor igra ulogu ženskog glasa, naravno znatno tiše. U umjetničkom

pjevanju se ne tolerira njegova upotreba, osim u *buffo* operama radi karakterizacije likova.

REGISTRI ŽENSKOG GLASA

Ženski glas ima tri skupine tonova, odnosno tri registra: prsni registar, srednji registar i registar glave.

Prsni registar

Koristeći se ovim registrom mora se održavati visoka pozicija zvuka da ton ne bi postao grlen. Ti tonovi su dramatičniji i snažniji.

Srednji registar

Najčešće se koristi. Povezuje prsni registar i registar glave i rezonance se izravnavaju, što znači da nema one punoće prsnih tonova i lakoće (mekoće) visokih tonova.

Registar glave

Najveći osjećaj rezonance je u glavi. Kao i kod muških glasova tonovi se pojačavaju u nosnoj i čeonj šupljini.

Kod ženskih glasova postoji i tzv. »ptičji registar«, a pjevaju ga visoki

koloraturni soprani. On omogućava obrazovanje najviših tonova.

Rijetko koji pjevač može pjevati jednakim vokalom sve tonove na isti način, tako da ne bude »rupe« u glasu, promjene boje tona, nečiste intonacije, stezanja grla, itd. Nastupa trenutak kad više ne možemo pjevati na isti način i kad trebamo izmijeniti oblikovanje tih tonova (recimo u gornjem registru), da bismo sačuvali kvalitetu tona. To je tzv. *granica registara*. To je mjesto gdje završava jedan, a počinje sljedeći registar. Ta se granica ne može odrediti točno, nego samo približno. Radi se o polutonu ili cijelom tonu. To je kod svakog individualno, jer nemaju svi iste glasovne organe, a i registar glave ne počinje točno tamo gdje završava prsni registar.

Ovo je prikaz približnih granica registara i njihovih prijelaza:

The image displays six musical staves, each representing a different vocal range: Soprano, Mezzo soprano, Alt, Tenor, Bariton, and Bas. Each staff shows a scale of notes (half notes) ascending from a lower register to a higher one. Brackets and dashed lines are used to delineate the boundaries between three registers: 'Grudni' (chest), 'Prijelaz' (transition), and 'Glave' (head). The Soprano staff shows the most distinct transitions, while the Bas staff shows the least. The 'Prijelaz' register is consistently shown as a bridge between the 'Grudni' and 'Glave' registers.

Prikaz približnih granica registara i njihovih prijelaza